

ชื่อเรื่อง จิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ผู้วิจัย ประสิทธิ์ ชาญศิริ ปริญญา ปร.ค. (นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ดร.ชาติรี ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นของชุมชนบ้านหนองสนม ตำบลก้ามปู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อพัฒนากระบวนการจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านหนองสนม และ 3) เพื่อประเมินพฤติกรรมกลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่เลือกแบบเจาะจงจากผู้มีคุณลักษณะจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น บ้านหนองสนม จำนวน 50 คน ชาย 27 คน หญิง 23 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน และประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามการสนทนากลุ่ม และแนวคำถามการจัดเวทีชาวบ้าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชาวบ้านหนองสนมในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับสถานะสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ชุมชนบ้านหนองสนมมีความเสื่อมถอย ทางคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามของไทย คนในชุมชนมีความสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกันน้อยลง ครอบครัวขาดความอบอุ่น การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของและอาหารกันน้อยลง มีความคิดแตกแยก ขาดความรักความสามัคคี จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคน ในชุมชนบ้านหนองสนม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ร่วมกันสรุปและกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มคน ที่มีจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและทิศทางขับเคลื่อนงานวิจัย จำนวน 9 ข้อ โดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิตในชุมชน

2. กระบวนการจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านหนองสนม ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อท้องถิ่น และคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย 2 กิจกรรม และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น 4 กิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 96 รู้และเข้าใจถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น มีความพร้อมและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างดี ร้อยละ 90 ของกลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นทั้ง 4 กิจกรรม ทำให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนถนัดและทำประโยชน์แก่ชุมชนได้ เหมาะสมที่จะนำมาใช้พัฒนาชุมชนบ้านหนองสนม ในระดับมากที่สุด

3. กระบวนการในการขับเคลื่อนงานวิจัยจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สามารถทำให้กลุ่มคนในชุมชนบ้านหนองสนมมีการเปลี่ยนแปลงความคิด และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย ก่อให้เกิดคุณลักษณะของผู้มีจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 9 ประการ ตามที่กำหนดไว้

TITLE : Volunteer Buddhist Spirit for Local Developments
AUTHOR : Prasit Chansiri **DEGREE :** Ph.D. (Innovation for Local Development)
ADVISORS : Dr. Sakphong Homhuan Chairman
Dr. Chatree Sirisawasdi Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

Objectives of this research were aimed to : 1) study the grouping situation to perform activities for benefits of Ban Nong Sanom's local community of Tambon Kampu in Phayakkhaphum Phisai district of Maha Sarakham province, 2) develop processes of volunteer Buddhist spirit for local developments suitable for its community, 3) evaluate behaviors of grouping members passing the processes of volunteers Buddhist spirit. The target purposive sampling groups were specifically selected out of community residents endowing with characteristics of volunteer Buddhist spirit in its community, numbering 50 individuals, 27 males and 23 females. The research incorporated mixed methodologies and applied Community – Base Research : CBR to Office of Research Support Fund. The research instrument used for the study comprised: i) the observational form, ii) the in-depth interview form, iii) the outline of questions for the focus group/s and iv) the outline of questions for the community hearing forum.

Outcomes of the research summarized the following major findings:

1. Community residents had to face states of changing situations and risk factors, prompting its community to have ethical and moral regression and loss of decent values of Thais' households. They had had less interrelation and very marginally performed activities together. Household members lacked family warmth. Hospitality and generosity for sharing

belongings and food became less. Furthermore, they had different thoughts, devoid of affection and unity. Accordingly, it was necessary to immunize community residents in its community. Accordingly, groups of data informants mutually summed up to determine characteristics of the community residents with Volunteer Buddhist spirit for local developments to set the target groups and directions for driving the research with nine headings based on the principle of Buddha-dharma as the pillar for leading their everyday lives in its community.

2. The processes of volunteer Buddhist spirit for local developments suitable for its community are the completion of two activities for raising awareness of responsibilities for the communities and decent values of Thai households, 96% of target groups realized and understood values of participation in activities useful for communities; they had readiness and extended full cooperation. At the end of four activities intended for having community residents participate in activities useful for the community, 90% of the target groups expressed their opinions that all four activities held for their participation made them have closer relationship with community fellows, enabling them to take part in one of activities they had preferable skills and do a lot of good to their communities. Overall, they were suitable for bringing them into use to develop the communities at the most.

3. The processes for driving the research on the Volunteer Buddhist spirit for local developments enabled the target group in Ban Nong Sanom's community to change their way of thoughts and increase awareness of responsibilities for the community and decent values of Thais' households. As a result, processes of volunteer Buddhist spirit for local developments culminated in characteristics of volunteer Buddhist spirit for local developments of nine headings as earlier formulated.